COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 20.5.2020
COM(2020) 509 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă al Spaniei pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Spaniei pentru 2020

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă al Spaniei pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Spaniei pentru 2020

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice[1], în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice[2], în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) La data de 17 decembrie 2019, Comisia a adoptat strategia anuală privind creșterea durabilă, care marchează începutul semestrului european 2020 pentru coordonarea politicilor economice. Comisia a ținut cont în mod corespunzător de Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017. De asemenea, la data de 17 decembrie 2019, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă, în care a identificat Spania ca fiind unul dintre statele membre pentru care urma să se efectueze un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de Recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro.

(2) Raportul de țară privind Spania pentru 2020[3] a fost publicat la 26 februarie 2020. Acesta a evaluat progresele realizate de Spania în ceea ce privește punerea în aplicare

[1] JO L 209, 2.8.1997, p. 1.
[2] JO L 306, 23.11.2011, p. 25.
[3] Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2020) 508 final.

a recomandărilor specifice acestei țări adoptate de Consiliu la 9 iulie 2019[4], măsurile adoptate pentru a da curs recomandărilor din anii anteriori și progresele realizate de Spania în direcția îndeplinirii obiectivelor sale naționale din cadrul Strategiei Europa 2020. De asemenea, raportul a inclus un bilanț aprofundat efectuat în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, ale cărui rezultate au fost publicate tot la 26 februarie 2020. În urma analizei efectuate, Comisia a concluzionat că Spania se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Potrivit analizei, nivelurile ridicate ale datoriei externe și interne, atât publice, cât și private, constituiau în continuare vulnerabilități, în contextul unei rate a șomajului care continua să fie ridicată, și aveau relevanță transfrontalieră.

(3) La 11 martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a declarat în mod oficial epidemia de COVID-19 pandemie mondială. Este vorba despre o urgență majoră în materie de sănătate publică pentru cetățeni, societăți și economii. Pandemia exercită o presiune uriașă asupra sistemelor naționale de sănătate, perturbă lanțurile de aprovizionare mondiale, duce la volatilitatea piețelor financiare, generează șocuri asupra cererii consumatorilor și produce efecte negative în diferite sectoare. Pandemia pune în pericol locurile de muncă ale cetățenilor, veniturile acestora și activitatea întreprinderilor. Ea a produs un șoc economic major care are deja repercusiuni grave în Uniunea Europeană. La 13 martie 2020, Comisia a adoptat o comunicare[5] prin care invită statele membre să adopte măsuri economice coordonate ca răspuns la criză, în care să fie implicați toți actorii de la nivel național și de la nivelul Uniunii.

(4) Mai multe state membre au declarat starea de urgență sau au introdus măsuri de urgență. Orice măsură de urgență ar trebui să fie strict proporțională, necesară, limitată în timp și conformă cu standardele europene și internaționale. și ar trebui să fie supusă controlului democratic și unui control judiciar independent.

(5) La 20 martie 2020, Comisia a adoptat o comunicare privind activarea clauzei derogatorii generale din cadrul Pactului de stabilitate și de creștere[6]. Clauza, prevăzută la articolul 5 alineatul (1), la articolul 6 alineatul (3), la articolul 9 alineatul (1) și la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97, precum și la articolul 3 alineatul (5) și la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, facilitează coordonarea politicilor bugetare în perioade de încetinire marcată a creșterii economice. În comunicarea sa, Comisia aderă la opinia Consiliului potrivit căreia, având în vedere că se așteaptă ca epidemia de COVID-19 să antreneze o încetinire marcată a creșterii economice, sunt întrunite în prezent condițiile pentru activarea clauzei derogatorii generale. La 23 martie 2020, miniștrii de finanțe ai statelor membre au fost de acord cu evaluarea Comisiei. Activarea clauzei derogatorii generale permite o abatere temporară de la traiectoria de ajustare în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu, cu condiția ca această abatere să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu. În ceea ce privește componenta corectivă, Consiliul poate decide, de asemenea, pe baza unei recomandări a Comisiei, să adopte o traiectorie fiscal-bugetară revizuită. Clauza derogatorie generală nu suspendă procedurile Pactului de stabilitate și de creștere. Ea autorizează statele membre să se abată de la cerințele bugetare care s-ar aplica în mod normal, permițând în același timp Comisiei și Consiliului să ia măsurile necesare de coordonare a politicilor în cadrul pactului.

---

4 JO C 301, 5.9.2019, p. 117.
5 COM(2020) 112 final.
6 COM(2020) 123 final.

(6) Sunt necesare acțiuni susținute pentru a limita și a controla răspândirea pandemiei, a consolida reziliența sistemelor naționale de sănătate, a atenua consecințele socioeconomice prin măsuri de sprijin pentru întreprinderi și gospodării, precum și pentru a asigura condițiile sanitare și în materie de siguranță la locul de muncă adecvate pentru a permite reluarea activității economice. Uniunea ar trebui să utilizeze pe deplin diversele instrumente de care dispune pentru a sprijini eforturile statelor membre în aceste domenii. În paralel, statele membre și Uniunea ar trebui să colaboreze pentru a pregăti măsurile necesare pentru revenirea la o funcționare normală a societăților și a economiilor noastre și pentru reluarea unei creșteri durabile, integrând, printre altele, tranziția către o economie verde și transformarea digitală și valorificând toate lecțiile învățate în urma crizei.

(7) Criza generată de COVID-19 a evidențiat flexibilitatea pe care o oferă piața unică din perspectiva adaptării la situații extraordinare. Cu toate acestea, pentru a se asigura o tranziție rapidă și fără dificultăți către faza de redresare și reluarea liberei circulații a bunurilor, a serviciilor și a lucrătorilor, măsurile excepționale care au fost adoptate și care împiedică funcționarea normală a pieței unice trebuie eliminate de îndată ce nu mai sunt indispensabile. Criza actuală a demonstrat necesitatea elaborării de planuri de pregătire pentru eventualele situații de criză din sectorul sănătății, care să includă, în special, strategii îmbunătățite de achiziții, lanțuri de aprovizionare diversificate și rezerve strategice de bunuri esențiale. Acestea sunt elemente-cheie de care trebuie să se țină seama la elaborarea unor planuri mai ample de pregătire pentru situații de criză.

(8) Legiuitorul Uniunii a modificat deja cadrele legislative relevante[7] pentru a le permite statelor membre să mobilizeze toate resursele neutilizate din fondurile structurale și de investiții europene, astfel încât să poată contracara efectele excepționale ale pandemiei de COVID-19. Aceste modificări vor oferi o flexibilitate suplimentară, precum și proceduri simplificate și optimizate. Pentru a atenua presiunile asupra fluxurilor de numerar, statele membre pot beneficia, de asemenea, de o rată de cofinanțare de 100 % din bugetul Uniunii pentru exercițiul contabil 2020-2021. Spania este încurajată să valorifice pe deplin aceste posibilități pentru a veni în ajutorul persoanelor și al sectoarelor celor mai afectate de dificultățile actuale.

(9) Consecințele socioeconomice ale pandemiei se vor resimți probabil în mod inegal în diferitele regiuni ale Spaniei, din cauza specializării diferite a acestora. Acest lucru este valabil, de exemplu, pentru regiunile care se bazează în cea mai mare măsură pe turism, cum ar fi cele situate pe coasta Mediteranei, Andaluzia sau Insulele Baleare și Insulele Canare, unde peste un sfert din locurile de muncă sunt legate de turism. Acest lucru antrenează un risc considerabil de adâncire a disparităților regionale din Spania. Combinată cu riscul perturbării temporare a procesului de convergență între statele membre, situația actuală impune adoptarea unor politici de răspuns specifice.

---

[7] Regulamentul (UE) 2020/460 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 martie 2020 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013 și (UE) nr. 508/2014 în ceea ce privește anumite măsuri specifice menite să mobilizeze investiții în sistemele de sănătate ale statelor membre și în alte sectoare ale economiilor acestora ca reacție la epidemia de COVID-19 (Inițiativa pentru investiții ca reacție la coronavirus) (JO L 99, 31.3.2020, p. 5) și Regulamentul (UE) 2020/558 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2020 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1301/2013 și (UE) nr. 1303/2013 în ceea ce privește măsuri specifice de asigurare a unei flexibilități excepționale pentru utilizarea fondurilor structurale și de investiții europene ca reacție la epidemia de COVID-19 (JO L 130, 24.4.2020, p. 1).

(10) La 1 mai 2020, Spania și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2020 și Programul de stabilitate pentru 2020. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.

(11) În prezent, Spania face obiectul componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere și este supusă regulii tranzitorii privind datoria.

(12) La 13 iulie 2018, Consiliul a recomandat Spaniei să se asigure că rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete (3) nu depășește 0,6 % în 2019, ceea ce corespunde unei ajustări structurale anuale de 0,65 % din PIB. Evaluarea globală a Comisiei confirmă existența în 2019 a unei abateri semnificative de la traiectoria de ajustare recomandată în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu. Acesta este un factor relevant în raportul Comisiei elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din tratat, care evaluează respectarea de către Spania a criteriului datoriei în 2019.

(13) În cadrul Programului său de stabilitate pentru 2020, guvernul spaniol preconizează o deteriorare a soldului global, de la un deficit de 2,8 % din PIB în 2019 la un deficit de 10,3 % din PIB în 2020. În Programul de stabilitate pentru 2020 se estimează că, după ce scăzuse la 95,5 % din PIB în 2019, ponderea datoriei publice în PIB va crește la 115,5 % în 2020. Perspectivele macroeconomice și fiscal-bugetare sunt afectate de un grad ridicat de incertitudine ca urmare a pandemiei de COVID-19.

(14) Ca răspuns la pandemia de COVID-19 și în cadrul unei abordări coordonate la nivelul Uniunii, Spania a adoptat măsuri bugetare menite să consolideze capacitatea sistemului său de sănătate, să țină sub control pandemia și să ofere ajutor cetățenilor și sectoarelor celor mai afectate. Conform Programului de stabilitate pentru 2020, aceste măsuri bugetare au reprezentat 3,2 % din PIB. Cuantificarea măsurilor de creștere a deficitului coincide, în linii mari, cu estimările Comisiei, odată ce este luat în calcul tratamentul diferit al costului stabilizatorilor automați. Măsurile includ consolidarea serviciilor de sănătate și furnizarea de sprijin pentru venit lucrătorilor care beneficiază de sisteme de șomaj tehnic. În plus, Spania a anunțat măsuri care, deși nu au un impact bugetar direct, vor contribui la sprijinirea cu lichidități a întreprinderilor, estimată în Programul de stabilitate pentru 2020 la 9,2 % din PIB. Printre aceste măsuri se numără în special garanțiile pentru împrumuturi (8,8 % din PIB). În general, măsurile adoptate de Spania sunt conforme cu orientările stabilite în Comunicarea Comisiei privind răspunsul economic coordonat la epidemia de COVID-19. Punerea în aplicare integrală a acestor măsuri, urmată de o reorientare a politicilor bugetare către obținerea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu atunci când condițiile economice vor permite acest lucru, va contribui la menținerea sustenabilității pe termen mediu a finanțelor publice.

(15) Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020, în condițiile menținerii politicilor actuale, se preconizează că soldul bugetului general al Spaniei va fi de -10,1 % din PIB în 2020 și de -6,7 % din PIB în 2021. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va fi de 115,6 % în 2020 și de 113,7 % în 2021.

(16) La 20 mai 2020, Comisia a publicat un raport elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din tratat, ca urmare a nerespectării de către Spania a regulii privind datoria în 2019 și a preconizatei depășiri a pragului de deficit de 3 % din PIB în 2020. Per ansamblu, analiza sugerează că criteriul deficitului și cel al datoriei, astfel cum sunt definite în tratat și în Regulamentul (CE) nr. 1467/1997, nu sunt îndeplinite.

(17) Măsurile luate pentru a opri răspândirea virusului au un efect important asupra economiei și ar putea duce la o pierdere de 9,4 % din PIB în acest an. Impactul asupra ocupării forței de muncă, deși dificil de calculat în acest moment, va fi, de asemenea, considerabil. Aproximativ un milion de persoane și-au pierdut deja locul de muncă de la începutul crizei. Efectul asupra ocupării forței de muncă este în momentul de față atenuat de faptul că aproape 3,5 milioane de lucrători au fost înscriși în scheme de șomaj tehnic (ERTE), ceea ce a împiedicat până în prezent pierderi imediate de locuri de muncă. Consecințele pandemiei în Spania vor fi agravate de faptul că o proporție ridicată din forța de muncă lucrează în întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri), de ponderea sectoarelor care sunt deosebit de afectate și care este probabil să se redreseze mai lent, printre care turismul și comerțul cu amănuntul, precum și de rata ridicată a lucrătorilor cu contract temporar în cadrul forței de muncă (26,3 % în 2019). Toți acești factori ar putea duce la un număr mare de pierderi de locuri de muncă și ar amplifica șocul. Conform previziunilor Comisiei, rata șomajului (care era de 13,6 % în februarie 2020) va crește la 18,9 % în 2020, urmând să coboare apoi la 17 % în 2021.

(18) Autoritățile spaniole au încercat să atenueze impactul pandemiei și al perioadei de izolare prin diverse pachete de măsuri, a căror valoare totală este de 145 de miliarde EUR. În cadrul eforturilor de combatere a bolii, autoritățile au majorat cheltuielile cu serviciile sociale și de sănătate. Autoritățile au facilitat, de asemenea, utilizarea ERTE, cu scopul de a menține locurile de muncă și de a sprijini veniturile gospodăriilor. Salariații înscriși în ERTE primesc un beneficiu de până la 70 % din baza contribuției lor la asigurările sociale, cu un plafon inferior de 502 EUR și un plafon superior de 1 402 EUR. Raportul de muncă rămâne intact pe durata schemelor de ERTE, care au fost recent prelungite până la 30 iunie 2020. Întreprinderile care recurg la ERTE sunt scutite de obligația de a plăti o parte foarte mare din contribuțiile la asigurările sociale pentru lucrătorii cărora li se aplică această schemă, cu condiția să le păstreze locurile de muncă timp de cel puțin șase luni de la reluarea activităților. Aceste măsuri merg mână în mână cu ajutoarele specifice (amânarea plății impozitelor, reduceri ale contribuțiilor la asigurările sociale și garanții de stat) acordate IMM-urilor și lucrătorilor independenți, care constituie temelia economiei spaniole, și reprezintă o încercare de a-i ajuta să evite falimentul și să își reia rapid activitatea de îndată ce se va încheia criza. De asemenea, au fost adoptate măsuri de garantare a unui sprijin temporar pentru venituri acelora dintre lucrătorii cu contrate atipice care nu au acces la protecție socială.

(19) Sistemul de sănătate spaniol a obținut rezultate bune în materie de sănătate, în pofida nivelului relativ scăzut de investiții. Cu toate acestea, pandemia de COVID-19 a exercitat o presiune fără precedent asupra sistemului de sănătate și a evidențiat vulnerabilitatea acestuia la șocuri. Acțiunile imediate se concentrează asupra consolidării capacităților în ceea ce privește lucrătorii din domeniul sănătății și infrastructura și produsele medicale critice, pentru a salva vieți și a restabili starea de sănătate în timpul pandemiei. În timpul crizei, persoanele cu handicap și persoanele în vârstă din centrele rezidențiale de îngrijire au fost deosebit de expuse. Trebuie să se asigure accesul continuu al acestora la asistență medicală și socială, inclusiv la servicii de îngrijire de urgență și de terapie intensivă. Ulterior, eforturile ar trebui să se concentreze pe îmbunătățirea rezilienței sistemului de sănătate, astfel încât acesta să poată din nou să funcționeze optim cât mai repede posibil și să facă față mai bine noilor șocuri. Pandemia a scos la iveală problemele structurale existente, unele dintre acestea provenind din investiții insuficiente în infrastructuri fizice și din deficiențe în ceea ce privește recrutarea și condițiile de muncă ale lucrătorilor din domeniul sănătății. Există disparități regionale în ceea ce privește cheltuielile, resursele fizice și

personalul, iar coordonarea dintre diferitele niveluri ale administrației publice nu este întotdeauna eficace. Pe termen mediu, furnizarea de asistență medicală ar putea răspunde mai bine provocărilor reprezentate de îmbătrânirea populației și de creșterea numărului de persoane care suferă de afecțiuni cronice și de persoane cu handicap. Asistența medicală primară și dezvoltarea e-sănătății joacă un rol primordial în această privință. Pe termen mediu, va fi important să se asigure că scăderea probabilă a resurselor ca urmare a încetinirii creșterii economice nu va afecta acoperirea medicală a populației și nu va duce la inechități în ceea ce privește accesul la servicii medicale.

(20) În ciuda mai multor ani de progrese semnificative în ceea ce privește crearea de locuri de muncă, piața spaniolă a forței de muncă înregistra încă niveluri ridicate ale șomajului și ale segmentării pieței forței de muncă înainte de izbucnirea epidemiei de COVID-19. Datele preliminare indică o creștere foarte mare a nivelului șomajului în Spania ca urmare a crizei, ceea ce va afecta capacitatea deja limitată a serviciilor de ocupare a forței de muncă de a sprijini lucrătorii și angajatorii, precum și serviciile sociale. Pe termen mediu, în vederea obținerii redresării ar trebui să se instituie măsuri de sprijinire a ocupării forței de muncă, adoptate în consultare cu partenerii sociali, cum ar fi eliminarea treptată a schemelor de șomaj tehnic, revizuirea sistemului de stimulente pentru angajare pentru a promova mai bine formele durabile de ocupare a forței de muncă, în special pentru tinerii lucrători, precum și asigurarea flexibilității condițiilor de muncă. Creșterea numărului de studenți care urmează studii în domeniile științei și tehnologiilor digitale, sporirea atractivității educației și a formării profesionale și asigurarea unor oportunități flexibile de perfecționare și recalificare profesională ar putea contribui la satisfacerea cererii tot mai mari în ceea ce privește competențele tehnice necesare pentru tranziția verde și cea digitală care vor însoți redresarea. Cu titlu mai general, îmbunătățirea orientării educaționale și profesionale și oferirea unui sprijin adecvat elevilor și studenților dezavantajați și regiunilor rămase în urmă ar putea contribui la rezultate educaționale mai bune. Pentru ca măsurile care vor fi adoptate în vederea realizării acestor obiective să aibă succes, va trebui să se aloce timpul necesar pentru construirea unui consens social și politic amplu și de durată în ceea ce privește reformele.

(21) Din cauza efectelor pandemiei asupra pieței forței de muncă a fost necesar să se sprijine de urgență veniturile gospodăriilor afectate de criză. Facilitarea utilizării schemelor de șomaj tehnic a fost esențială în această privință. Cu toate acestea, lucrătorii temporari cu contracte pe termen foarte scurt, care constituie cea mai mare parte din cei aproape 1 milion de noi șomeri (dintre care mulți sunt tineri), care de multe ori sunt ineligibili pentru protecția standard împotriva șomajului. Pentru a sprijini o redresare durabilă și coeziunea socială, este necesar să se asigure din timp faptul că toți lucrătorii, inclusiv lucrătorii temporari și lucrătorii care desfășoară o activitate independentă, au acces la o protecție socială adecvată și la politici active în domeniul pieței forței de muncă.

(22) Criza va duce probabil la creșterea nivelurilor ridicate de sărăcie și excluziune socială în Spania, în special în rândul familiilor cu copii. În 2019, Spania era statul membru cu cea mai scăzută medie a prestațiilor familiale pe copil. Familiile cu venituri scăzute spre medii nu au dreptul la prestațiile pentru copii din Spania (care fac obiectul unor condiții stricte), iar deducerile fiscale le oferă doar un avantaj limitat. Cheltuielile cu protecția socială rămân puternic orientate către persoanele în vârstă și se preconizează că nivelul cheltuielilor cu pensiile va crește semnificativ pe termen mediu spre lung în cazul în care abaterile anunțate de la prevederile reformei sistemului de pensii din 2013 vor căpăta caracter permanent și nu se vor lua măsuri compensatorii adecvate.

Contextul economic și social dificil creat de pandemie necesită însă, dimpotrivă, o solidaritate între generații în favoarea generațiilor mai tinere. Ajutorul de șomaj pentru șomerii de lungă durată și lucrătorii care nu îndeplinesc condițiile pentru a participa la sistemele contributive este în prezent dispersat în cadrul mai multor scheme, ceea ce duce la o acoperire redusă. În Spania, doar 20 % din potențialii beneficiari au acces la sistemele regionale de venit minim existente, pe fondul unor disparități regionale importante în ceea ce privește acoperirea, durata, condițiile de acces și adecvarea. În actualul context, în care sunt necesare măsuri urgente, se prevede introducerea rapidă a unui sistem național permanent de garantare a veniturilor, de care ar urma să beneficieze 3 milioane de persoane, pentru a completa sistemele regionale de venit minim existente. Impactul acestui sistem asupra reducerii sărăciei și sustenabilitatea sa pe termen scurt și mediu nu pot fi evaluate în acest moment.

(23) Un alt factor agravant al crizei create de pandemie în Spania este faptul că numărul mare de IMM-uri reprezintă o parte importantă a ocupării forței de muncă. Pentru a preveni falimentele evitabile, au fost adoptate de urgență măsuri de acordare a unui sprijin sub formă de lichidități întreprinderilor prin împrumuturi și garanții, cu accent pe IMM-uri și pe sectoarele care vor fi afectate mai mult și pe termen mai lung de criză, cum ar fi turismul (care în 2019 reprezenta 12 % din PIB-ul Spaniei). Pentru a da rezultate, aceste măsuri ar trebui puse în aplicare rapid și eficient de către intermediarii financiari. Autorizarea amânării plății impozitelor și a contribuțiilor sociale și accelerarea plăților contractuale de către autoritățile publice vor contribui, de asemenea, la îmbunătățirea fluxului de numerar al IMM-urilor. În procesul de elaborare și punere în aplicare a acestor măsuri, trebuie să se țină seama de reziliența sectorului bancar. În vederea asigurării eficacității acestor măsuri, este important să se mențină eforturile de reducere a sarcinii administrative și de oferire de servicii publice digitale eficiente. Pentru a se obține redresarea, este crucial să se acorde sprijin întreprinderilor din sectoarele cele mai afectate de criză și să se protejeze competitivitatea societăților exportatoare.

(24) Pentru a încuraja redresarea economică, va fi important să se acorde prioritate finanțării proiectelor de investiții publice mature și să se promoveze investițiile private, inclusiv prin reforme relevante. Perspectivele de redresare ale Spaniei vor depinde de capacitatea sa de a asigura creșterea productivității și de a promova inovarea, inclusiv prin intermediul tranziției digitale și a celei verzi. Rezultatele în materie de inovare ale Spaniei se situează sub media UE în toate regiunile. Spania are rezultate nesatisfăcătoare în ceea ce privește capacitatea întreprinderilor de a inova, de a investi în active corporale și necorporale și de a utiliza în mod optim competențele populației, ceea ce ar putea avea un efect negativ asupra competitivității acestora într-o economie bazată pe cunoaștere. Criza a evidențiat importanța digitalizării în menținerea accesului la serviciile guvernamentale și la educație și formare, precum și în menținerea locurilor de muncă și a activității economice. Înainte de perioada de izolare, numai jumătate dintre școlile din Spania dispuneau de platforme de învățare digitală adecvate, existând disparități regionale semnificative. Trecerea bruscă la învățarea digitală a fost o provocare deosebită și pentru elevii și studenții vulnerabili, care nu aveau acces la soluții digitale acasă. Spania ar trebui să se asigure că toți elevii și studenții beneficiază de acces la învățarea digitală, inclusiv cei din zonele rurale și care fac parte din gospodării vulnerabile. Sprijinirea digitalizării întreprinderilor ar promova, de asemenea, competitivitatea întreprinderilor spaniole în cadrul lanțurilor valorice globale și ar spori capacitatea de a exporta a acestora, în special a IMM-urilor și a microîntreprinderilor. Adoptarea digitalului, inclusiv a tehnologiilor digitale avansate, și reducerea decalajului digital dintre zonele urbane și cele rurale ar

îmbunătăți capacitatea de inovare a economiei spaniole. În plus, consolidarea guvernanței în materie de cercetare și inovare la toate nivelurile, precum și îmbunătățirea calității cercetării prin evaluări sistematice și stimularea organizațiilor de cercetare să coopereze cu sectorul privat ar putea duce la politici privind cercetarea și inovarea mai eficace și ar putea accelera difuzarea inovării, ceea ce ar contribui la redresare.

(25) Transformarea Spaniei într-o economie neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei va necesita investiții considerabile și de durată în energia din surse regenerabile, infrastructura energetică, eficiența energetică și transportul durabil, printre altele. Investițiile ar trebui să fie concentrate la începutul perioadei, pentru a contribui la tranziția verde pe parcursul procesului de redresare, în conformitate cu Planul național al Spaniei privind clima și energia. Promovarea unui sistem energetic integrat ar trebui să faciliteze pătrunderea pe piață a energiei din surse regenerabile. Reducerea consumului de energie al clădirilor private și publice prin renovări la scară largă, precum și dezvoltarea rețelelor inteligente și a stocării energiei electrice din surse regenerabile ar contribui la o mai bună gestionare a cererii, sprijinind în același timp crearea de locuri de muncă pe parcursul procesului de redresare. Efectuarea de investiții suplimentare în infrastructurile energetice, inclusiv în interconectările rețelelor electrice cu restul Uniunii, ar contribui la îmbunătățirea integrării pieței interne UE a energiei, consolidându-se în același timp concurența și facilitându-se introducerea energiei din surse regenerabile. De asemenea, ar trebui să se facă eforturi suplimentare de promovare a transportului durabil, inclusiv prin instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi, în special pentru vehiculele electrice. De asemenea, vor fi necesare investiții care să permită o utilizare mai extinsă a transportului feroviar de marfă, inclusiv a conexiunilor transfrontaliere cu Franța și Portugalia și a legăturilor cu porturile și cu centrele logistice. În plus, anumite zone din Spania sunt printre cele mai expuse la schimbările climatice din Europa. Resursele de apă sunt supuse unor presiuni, iar situația privind infrastructura pentru gestionarea apei și a deșeurilor nu este aceeași în întreaga țară. Investițiile verzi pot contribui la abordarea efectelor negative ale schimbărilor climatice, precum inundațiile și incendiile forestiere, la îmbunătățirea calității aerului și a gestionării apei și a deșeurilor, precum și la dezvoltarea potențialului economiei circulare. Programarea Fondului pentru o tranziție justă pentru perioada 2021-2027 ar putea ajuta Spania să abordeze unele dintre provocările legate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, în special în teritoriile menționate în anexa D la raportul de țară[8]. Acest lucru i-ar permite Spaniei să utilizeze fondul în mod optim.

(26) În Spania, fragmentarea și barierele în materie de reglementare împiedică întreprinderile să beneficieze de economii de scară și au un impact negativ asupra productivității. Legea privind unitatea pieței, care este deja pusă în aplicare de instanțe și de autoritățile din domeniul concurenței, ar trebui utilizată mai activ pentru promovarea unei mai bune reglementări și concurențe pe perioada redresării. În acest context, restricțiile stricte în materie de proprietate și de piață care au vizat asigurarea furnizării de bunuri și servicii strategice în timpul crizei cauzate de pandemie ar trebui eliminate de îndată ce va înceta situația de urgență. La un nivel mai general, o coordonare mai pronunțată și susținută între diferitele niveluri ale administrației publice ar putea duce la creșterea eficacității politicilor ce vizează facilitarea redresării. De asemenea, este esențial să se asigure că structura de guvernanță creată deja de legile de punere în aplicare a directivelor din 2014 privind achizițiile publice

[8] Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2020) 508 final.

poate funcționa la maximum cât mai curând posibil, pentru a face posibilă o utilizare eficientă a investițiilor publice care pot sprijini redresarea. Ar trebui intensificată activitatea de elaborare a unei strategii naționale cuprinzătoare în domeniul achizițiilor publice, în strânsă cooperare cu reprezentanții tuturor nivelurilor administrației publice (central, regional și local), prin intermediul Comitetului de cooperare.

(27) Deși prezentele recomandări se concentrează pe abordarea impactului socioeconomic al pandemiei și pe facilitarea redresării economice, recomandările specifice țării pentru 2019, adoptate de Consiliu la 9 iulie 2019, au vizat și reformele care sunt esențiale pentru abordarea provocărilor structurale pe termen mediu și lung. Recomandările respective rămân pertinente și vor continua să fie monitorizate în anul care urmează, pe parcursul întregului ciclu anual al semestrului european. Același lucru este valabil și pentru recomandările privind politicile economice legate de investiții. Acestea din urmă ar trebui luate în considerare pentru programarea strategică a fondurilor aferente politicii de coeziune pentru perioada de după 2020, inclusiv pentru măsurile de atenuare și strategiile de ieșire din criza actuală.

(28) De asemenea, încheierea rapidă a procedurilor de insolvență va avea un rol esențial în asigurarea lichidității societăților și a unei realocări eficace a resurselor, precum și în promovarea spiritului antreprenorial și a stabilității sectorului financiar. Este esențial să se protejeze capacitatea sistemului judiciar de a trata în mod eficient procedurile de insolvență. Acest lucru este deosebit de important, deoarece actuala suspendare a activității instanțelor și creșterea preconizată a numărului de litigii ca urmare a recesiunii cauzate de pandemie pot exacerba și mai mult provocările existente, ca urmare a procedurilor tot mai lungi și a numărului tot mai mare de cauze nesoluționate.

(29) Semestrul european oferă cadrul pentru coordonarea continuă a politicilor economice și de ocupare a forței de muncă în Uniune, care poate contribui la o economie durabilă. Statele membre au evaluat progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite în programele lor naționale de reformă pentru 2020. Prin asigurarea punerii în aplicare depline a recomandărilor de mai jos, Spania va contribui la realizarea de progrese în vederea îndeplinii ODD și la eforturile comune de asigurare a durabilității competitive în Uniune.

(30) Coordonarea strânsă dintre economiile din cadrul uniunii economice și monetare este esențială pentru asigurarea unei redresări rapide în urma impactului economic al COVID-19. Ar trebui ca Spania, în calitate de stat membru a cărui monedă este euro – și ținând cont de orientările politice din partea Eurogrupului – să se asigure că politicile sale continuă să fie conforme cu recomandările pentru zona euro și coordonate cu politicile celorlalte state membre din zona euro.

(31) În contextul semestrului european 2020, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Spaniei, pe care a publicat-o în raportul de țară pentru 2020. De asemenea, Comisia a evaluat Programul de stabilitate pentru 2020 și Programul național de reformă pentru 2020, precum și măsurile luate ca urmare a recomandărilor adresate Spaniei în anii precedenți. Având în vedere necesitatea consolidării guvernanței economice globale a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii la deciziile naționale viitoare, Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestor programe pentru o politică bugetară și socioeconomică sustenabilă în Spania, ci și de conformitatea lor cu normele și orientările Uniunii.

(32) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2020 prin prisma acestei evaluări, iar avizul său[9] se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos.

(33) În lumina bilanțului aprofundat realizat de Comisie și a acestei evaluări, Consiliul a examinat Programul național de reformă pentru 2020 și Programul de stabilitate pentru 2020. Prezentele recomandări țin cont de necesitatea de a combate pandemia și de a facilita redresarea, ca prim pas necesar pentru a permite o ajustare a dezechilibrelor. Recomandările care vizează în mod direct remedierea dezechilibrelor macroeconomice identificate de Comisie în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 se reflectă în recomandările 1, 2 și 4,

RECOMANDĂ ca, în 2020 și în 2021, Spania să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. În conformitate cu clauza derogatorie generală, să ia toate măsurile necesare pentru a combate în mod eficace pandemia, a susține economia și a sprijini redresarea viitoare. Atunci când condițiile economice vor permite acest lucru, să pună în aplicare politici fiscale menite să obțină poziții bugetare prudente pe termen mediu și să asigure sustenabilitatea datoriei, sporind, în același timp, investițiile. Să consolideze reziliența și capacitatea sistemului de sănătate în ceea ce privește lucrătorii din domeniul sănătății, produsele și infrastructura medicală critică.

2. Să sprijine ocuparea forței de muncă prin măsuri de păstrare a locurilor de muncă, stimulente eficace pentru angajare și dezvoltarea competențelor. Să consolideze protecția față de șomaj, în special pentru lucrătorii atipici. Să îmbunătățească gradul de acoperire și de adecvare al sistemelor de venit minim și a sprijinului familial, precum și accesul la învățarea digitală.

3. Să asigure punerea în aplicare eficace a măsurilor de furnizare de lichidități pentru întreprinderile mici și mijlocii și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă, inclusiv prin evitarea efectuării cu întârziere a plăților. Să avanseze finanțarea proiectelor de investiții publice mature și să promoveze investițiile private pentru a favoriza redresarea economică. Să concentreze investițiile către tranziția verde și cea digitală, în special pentru stimularea cercetării și a inovării, producția și utilizarea curată și eficientă a energiei, infrastructura energetică, gestionarea apei și a deșeurilor și transportul durabil.

4. Să îmbunătățească coordonarea dintre diferitele niveluri ale administrației publice și să consolideze cadrul pentru achizițiile publice pentru a sprijini în mod eficient redresarea.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,
Președintele

[9] Emis în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului.